

WATER IN DE TUIN - NATUURRIJKE OEVERS - DRIJFEILANDEN

In elke siertuin of moestuin zijn er volop mogelijkheden met water. **Water brengt leven!**
Drinkschaal : Vogels drinken en badderen graag in een eenvoudige schaal met water.

Wateropvang: vang regenwater op en gebruik dat voor het water geven van de planten. Kamer- en balkonplanten hebben ook liever regenwater dan leidingwater. Het gebruik van regenwater voor planten scheelt echt op je waterrekening!
Gebruik je veel gietwater, koppel dan diverse regentonnen aan elkaar voor extra opvang. Ook kun je het regenwater via de regenpijp met een verlengde buis of **beekloop** de tuin, de kas of een vijver in laten lopen. Maak voor de winter je regenton en gieters leeg om kapotvriezen te voorkomen.

Een vijver is prachtig en biedt veel mogelijkheden voor planten en dieren. Water- en moerasplanten houden het water koel en schoon. Ze nemen voedsel en vervuiling uit het water op, zodat algengroei vermindert. Waterjuffers, libelles, salamanders, padden en kikkers hebben water en waterplanten nodig om hun eitjes te leggen. Maak een dieper gedeelte waarin dieren vorstvrij kunnen overwinteren (-60 cm). Maak een wak in het ijs voor de nodige zuurstofuitwisseling. Een ruim ondiep gedeelte in de vijver (-30 cm) geeft amfibieën een royale broedplek. Een vijverpomp kan lopen op zonnecellen. In een vijver of sloot met beschoeiing kun je moerasbakken of drijfeilandjes maken. Goed voor de plantengroei, waterkwaliteit en amfibieën en een leefgebied voor vogels, vissen, insecten, etc. Zo wordt het water mooier, schoner en levendiger

De vijver ligt liefst de helft van de dag in de (middag)**zon**, dan warmt het water voldoende op om o.a. amfibieën (koudbloedig) te laten overleven en voortplanten. Teveel warmte geeft algengroei. Liever **geen bomen** direct om het water, ivm schaduw en teveel bladafval in het water > blad gaat rotten > water wordt zuurstofarm + voedselrijk = algengroei. Bij teveel algen **bundels stro** in het water hangen om de waterkwaliteit te bevorderen. **Bagger tijdig** de sloten uit, zodat zuurstof, diepte en de doorstroming op peil blijven.

Met een **trapje, moerasbak, steenstapeling of boomstam** kunnen egels, eendjes, etc. zelf het water uitkomen en is de steile wand van een vijver of de beschoeiing van een sloot geen belemmering meer. Liever nog geef je het water een **glooiende oever**.

Geef padden, salamanders etc. een overwinter- en **schuilplek** op het land dmv een takkenwal, stapelmuur of composthoop. Een stapelmuur kan dienen als salamanderburcht en al onder water beginnen. Plaats bloempotten of drijfeiland in het water als schuilplek voor vissen tegen de reigers.

Natuureducatie: maak een steiger of veilige oever waar kinderen de waterbeestjes van dichtbij kunnen bekijken. Jong geleerd is oud gedaan.

NATUURVRIENDELIJKE BESCHOEIING

Beschoeiing voorkomt dat de grond wegzakt in het water of dat het water de oever afkalft. Maak de beschoeiing van onbehandeld europees hardhout (eik, kastanje, robinia) eventueel gecombineerd met een kokosrol of (droge, niet uitlopende) takkenbundels van wilg, els of hazelaar tussen de palen. Of maak een oeverbescherming van een aaneengesloten rij kastanjepalen (1,80-2,50 m) die je (machinaal) de grond in duwt tot aan het hoogste waternivo en verbind deze onderling met rubberband. Kosten ± € 65,- per m¹. Zet een stukje palen lager als fauna-inlaat. Maak waar mogelijk een moerasstrook. Planten houden de oevergrond vast met hun wortels! Gebruik geen bemeste tuinaarde in de moerasstrook, maar liever zand gemengd met de aanwezige grond. NB Hout rot alleen op de overgang van water-lucht of grond-lucht.

Moerasbak Maak een moerasbak van kwekerskratjes bij een rechte beschoeiing. Bekleed de krat met (vijverbescherm)doek en vul deze met zand en moerasplanten (dotterbloem, waterdrieblad of wateraardbei). Plaats de krat op een stapel stoeptenen, zodat ie net of net niet onder water staat. Kikker zonnen graag in zo'n moerasbak!

Drijfeiland Ook een drijfeiland in het water geeft plantengroei en schuilplek voor dieren. Maak een krat of pallet drijvend met voldoende plastic flessen of piepschuim. Bekleed de binnenkant met beschermdoek en vul het eiland met zand, moerasplanten en wat grind of vulkaangesteente bovenop. Om wegdrijven te voorkomen kan het eiland met een lijn aan de kant vastgezet worden.

GEEN GIF EN ZORG VOOR DE BODEM

Geen gif! Gebruik nooit gif of kunstmest of geïmpregneerd hout in de tuin! Schadelijke stoffen spoelen uit in de grond en in het water en belasten het milieu. Bovendien is gif vaak een symptoombestrijder. Bijvoorbeeld 'mosdood' maakt het mos wel dood, maar omdat de omstandigheden gelijk blijven (schaduw, vocht, etc.) staat dat mos er straks gewoon weer!

Bemest alleen in het groeiseizoen, dus vanaf de lente. Meststof dat al in de herfst aan de grond wordt gegeven spoelt weg voordat planten het kunnen opnemen! Dek de **composthoop** af in de winter. Je behoudt de warmte en voorkomt uitspoeling van voedingsstoffen door de regen. Houd de composthoop op 4 m afstand van de sloot.

Zorg voor de bodem! Compost maakt een **voorraadkamer in de grond**. Met compost stimuleer je het bodemleven en verbeter je de bodemstructuur en waterhuishouding van elke grondsoort. Water, voeding, lucht en zijn zo beter en langer aanwezig voor planten.

Problemen ontstaan door **gebrek of overmaat** aan water in de bodem. Te natte grond ophogen. Overschot aan water afvoeren via geultjes, grindbed of halfverharding (bijv. houtchips) op de paden. Te droge of te vaste grond verbeteren met compost.

OEVER- EN WATERPLANTEN met sier- en natuurwaarde:

= wilde plantenmix zaaien op zonnige oever en 2x per jaar maaien (juni en eind aug).

= mooie oever van knotwilgen met groot hoefblad, rabarber of *Darmera peltata*

Oeverplanten: pinksterbloem, ajuga, astilbe, longkruid, knikkend nagelkruid, waldsteinia (moeras)vergeetmeniet, dotterbloem, penningkruid, (kruipende) smeerwortel, bergenia kattestaart, geranium, galium, lamium, viola odorata, adderwortel, sleutelbloem, fluitekruid, brunnera. Bollen: sneeuwkllokjes, lente/zomerklokje, kievitsbloem, narcis.

Moerasplanten: engelwortel, valeriaan, waterdrieblad, wateraardbei, zwanenbloem, dotterbloem, waterweegbree, waterboterbloem, pijlkruid, beekpunge, iris siberica.

Waterplanten: Kikkerbeet, krabbescheer, waterranonkel, aarvederkruid, watergentiaan, glanzend fonteinkruid, hoornblad, waterpest. Zorg voor variatie aan waterplanten. Teveel aan waterpest en eendenkroos = slechtere waterkwaliteit > baggeren! en voedselrijkdom verminderen dmv waterplanten en niet-mesten bij waterkant.